

Lokodi Imre

Úri hulladék

Bartolomeu atya a mitropolitától azt az utasítást kapja, vegye a füstölőt, ne sajnálja a tömjént, a bazsalikkal pedig spriccelje be a gyanús helyeket, ha kell, kétszer is mártson a szenteltvízből.

A pápa egyedül végzi el mindezt, mert a vegyes lakosú völgyben egy szál segítője sem akad, amin nem csodálkozunk, mert mindenki fél a haláltól. Dolga végeztével a pápa széttárja a karját, ami tőle tellett, megtette, ezután ne keresse senki, mert el kell utaznia a szent színódusra. Mondjuk neki, itt félreértés van, atya, mert nem az ördög, hanem a halál leleselkedik ránk, mire ő rávágja, akkor imádkozzatok, fiaim.

Azt tesszük, de ahogy leszáll az est, a kutyák elkezdenek vonítani. Csak egynek kell belefognia, rázendít a többi, egészen félelmetes. Úgy képzelem, hangoztattam is, hogy a rohadt eb vonításával likat, járható alagutat fúr a halálnak a sötét éjszakába. Teljesen másra számítottam volna Bartolomeu atyától; valami olyasmire, hogy azt mondja, butaságokat beszélsz, fiam, de nem, ő is elképzeltetők tartja, hogy az eb likat fúr, hozzátéve, hogy a nyüvek egyék meg valamennyit.

Tekintettel a zaklatott helyzetre, szépen meg van mondva a bárónőnek, hagyja a fenébe, napnyugta után ne sétálgasson az évszázados fák alatt, főleg ne látogassa a kastélykert hátsó fertályában a családi kriptákat. Mégis. Hát jó, látom, jönnek valami munkások, masszív vaspántokkal ellátják a

gyalulatlan tölgyfából készült kriptaját, pillanatok alatt lezárják a sírbolt bejáratát. Még mi a teendő? Gondos kapuzárás, hosszú láncra eresztett eb, bekapcsolt kamera, feszültség alatt tartott villanypásztor, kiélezett balta az ágy fejéhez állítva, és nem árt előszedni a hajdani csapdákat, amikkel mormotára vadásztak az emberek, amikor vitték, mint a cukrot, a mormotaprémot, de ahogy elfogytak a doamnak és a dá-mák, nem kell gallérra mormotaprém. Legfeljebb patkányra vadászunk vele, de nem mellékesen: simán megfogja az őzgidát.

Szorongatott helyzetben milyen is egy jóra való képviselő-testület? Egy jóra való képviselő-testület olyan, hogy haladéktalanul megegyezik a vadászegyesülettel, hogy utóbbi nem kobozza el az agyafúrt szerkezetet, egyszóval szemet huny afelett, ha az emberek előszedik a boglyák alá rejtett csapdákat, és a bejáratoknál gondosan megvetik. Hogy gázspray? Nem, a tapasztalatok szerint teljesen hatástalan. A képviselő-testület a maga részéről meghozza a döntést: ezután nem egy, hanem legalább két baktert helyeznek ki a fürdőtelep éjszakai utcáira azzal a szigorúan meghagyott feladattal, ha látnák a halált jelentkezni, riasszanak sorrendben papot, rendőrt, tűzoltót, meghagyva a lehetőséget arra is, ha indokolt, kondítsák meg a völgy harangját, és minden észrevétel jegyzőkönyvbe vétessen. Mi, a völgy lakói

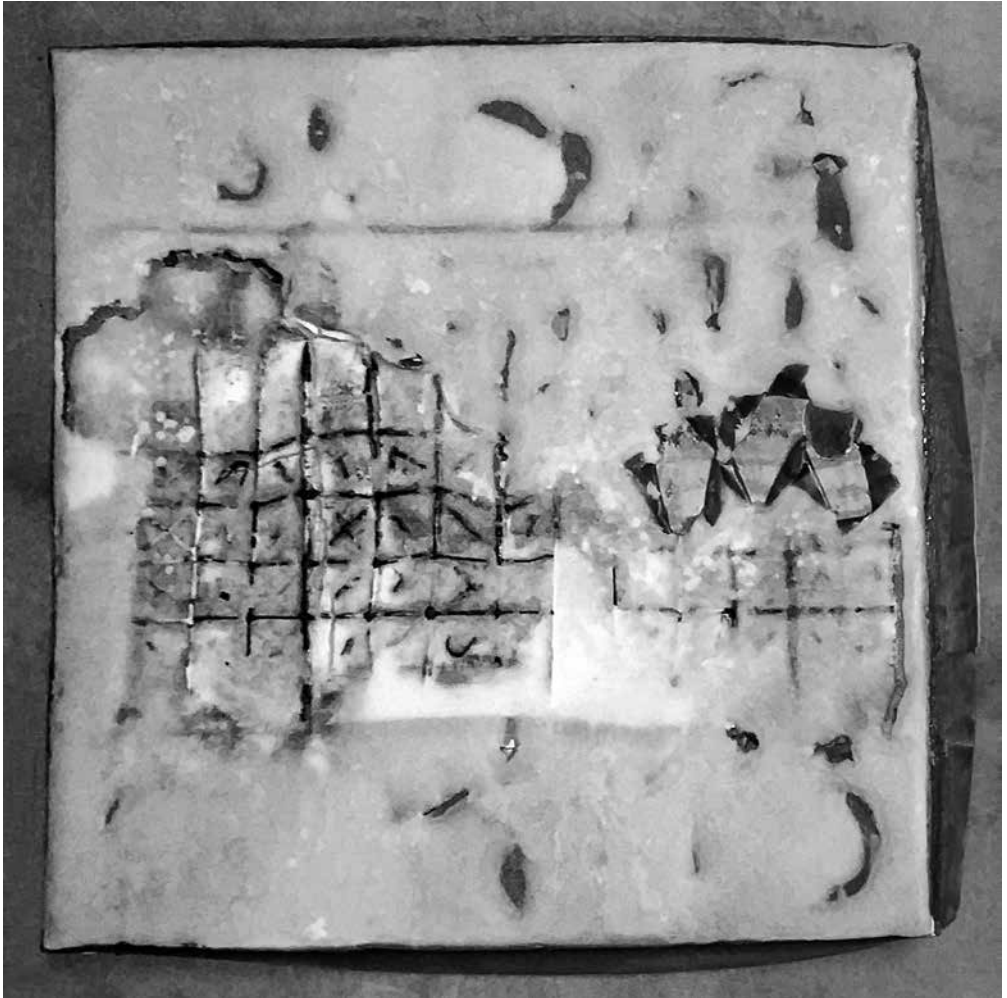
csakis hálával és szolidaritással tartozunk a képviselőtanácsnak, hogy végre intézkedik, noha korábban kellett volna a dolgokhoz látni, mert a nyáron a sós tavakra járó vendégek beadvánnyal panaszkodtak, hogy egészen elképesztő és félelmetes a kutyák vonítása, lehetetlen pihenni a Zengő fenyvesében elszórt villákban.

Oleggel vagyunk bakterek, hajnalig szóra érdemes dolog nem történik, mi a nonstopban ülünk, ahol nem egészen pornót, hanem, mondjam úgy, vastag szexfilmet nézünk sokáig, majd hajnal felé jut eszünkbe, nem ártana átkutatni az újonnan kihelyezett kukákat, amiket Olegék másnap reggel szállítanak a havaslepényi telepre. Három központi kukáról, egy zöldről, egy sárgáról, végül egy kékről beszélek, valamennyi uniós szabvány szerint készült, hogy az emberek szokjanak hozzá szelektíven gyűjteni, de nem szoknak hozzá. Így aztán megyünk tovább a tényszerű megállapítással, hogy nem és nem, az emberek nem akarnak szelektíven gyűjteni, ezért aztán a bárónő, Janicsay Elíz zsákjaiban kotorászunk. Nagyjából tudjuk, mire számíthatunk, mert egy finom, vesperás atyáknak fél életet átvasaló úrinő tudja, mi a szelektív hulladékgyűjtés. Kesztyű sem kell a művelethez, mert minek kellene kesztyű úri hulladékhoz, így aztán, ha látja valahonnan valaki, hogy a kastély környékén két férfi matat, legfeljebb leereszti az úgy felejtett zsalugátereket, mert itt hirtelen és érthető okokból mindenki zsalugáterrel látta el háza valamennyi ablakát.

Két férfi. Ha nem tudnám, mi van, azt mondanám, fölöttébb indokolatlan nagyvonalúság két szál férfit kihelyezni az éjszakába, amikor talpig-csontig

férfiúból, vagyis neszező sejtelmekkel, huhogó baglyokkal, szellemjárásokkal, rejtőzködő zsvánnyal szembenézni kész példányokból alig marad otthon, mert többnyire vendégmunkán vannak Spanyolhonban. Gyáva, elkullogó kutyából viszont annál több, a szemtelenebb fajta már a kertek alján rohadó szénakazlakba kölykezik, s ha a völgy népe a szemeteseket zsigerből gyűlöli, akkor most van okuk még inkább a szemeteseket gyűlölni, mert Olegék, a szemetesek csalták ide valamennyi rohadt kuvaszt. Oleg főfoglalkozására nézve szemetes ugyanis, csak nem szereti, ha közönségesen szemetesként emlegetjük, ő hulladékbegyűjtőnek mondja magát, minthogy ez áll a hivatalos munkabesorolásában, amit nem mutat meg soha, bár kérem eleget, szerezzen egy fénymásolt példányt, mert valahogy nekem is tetszik ez a, mondjam úgy, tapintatos kifejezés. Ha látom, hogy állami foglalkozására nézve valóban hulladékbegyűjtő, talán meggondolom magam, hagyom a francba a hajszálvékonyan fizető Recsegő panziót, ahol már jó ideje dolgozom fűtőként, szívom tüdőre az égett szén koromját. Nem beszélve arról, hogy a pincében kikezdett a nedves penész, a múltkor is azt mondja a doktornő, jé, maga tele van gombával, ember.

Vonítanak hát ezek a tetves, semmire való ebek, feszt vonítanak, ilyenkor nincs is mire gondolni, minthogy megint itt leselkedik a halál, mert olyankor szoktak vonítani versenyt, amikor a kertek alján jár, megkerüli az elhagyott, korhadó villákat, átlépi a kerítést, van, ahol le is töri a redves hevedert, nyitva hagyja a klozet ajtaját, néhol beles az ablakon, talán Elíz nénihez is beleselkedik, aztán duzzogva

Előérzet

továbbáll, mert látja, hogy Elíz néni rózsafüzért morzsol, nem mellékesen a foltos hátú szuka, Mária Klementina is ablakon keresztül nézi az éjszakai mozgásokat, talán a patkányok surranását, ami egyáltalán nem méltó hozzá, gondolja a halál, és tudja, hogy az alkalom egyáltalán nem ideális neki. Az úrinő mondja, a kutyavonításra érzi, hogy az érszűkületes bal lába teljesen lefagy, pontosabban azt érzi a jobbal tapogatva, hogy egyre hűl, míg aztán egyszer csak sütni kezd, mert mint tudjuk, a hideg is süt, nem csak a forróság, de mire a bagoly megszólalna a kastély tornyában, Elíz néni már mélyen alszik a fal felé fordulva, de hát én tudom, ilyen kutyavonításos szituációkra tartogat Stiltonot. Bekap nem is felet, hanem egészten, hajnalban, mély álomból ébredve megy ki a klozetre, ilyenkor visz egy csésze forró kávé, ráteszi az utcára nyíló legközelebbi ablak párkányára. Oleg azt mondja, kérem szépen, rendesen ki van szolgálva a halál.

Bezzeg ebben az esetben jó lenne valamire a kastély tornya is, de nem jó az semmire, mert a torony harangját még negyvennégyben, csak úgy passzióból, átlótték az oroszok, mert ahol harang van, ott tudvalevőleg nem ül meg tartósan a halál. Ezt csak azért mondom, mert valaki feltételezi, hogy a Janicsay-kastély tornyában kell lennie, ott rejtőzködik talán.

Kell a bakter, mert fennáll ez a rémes helyzet, másrészt erősen fogy a völgy, mintha lopnák, úgy fogy. De hát mindenki megérti, most már én is belátom, társadalmi, hogy is mondjam, létbiztonsági kényszerűség két bakterre bízni legalább a jelent, mert a jövőnek annyi, a múltat pedig szépen elsöpörték, mindösszesen Elíz néni maradt.

Szerintem akkor söpörték el végképp a múltat, amikor nem bénító gázspray-jel a mellényzsebben, hanem bütykös akáckaróval a kézben sort bakterkedtünk, mert egyszer csak híre kelt, hogy előbb döntögetik, majd viszik darabig Janicsay és Kornis grófék márványemlékeit az arisztokrata temetőből, hogy végül konstatáljuk, el is vitték mind. Úgyhogy lopni az éjszaka függönye mögött momentán nagyon nincs mit, viszont a megörökölt birtoklási ösztönünknek köszönhetően úgy teszünk, mintha lopni, vinni márpedig volna mit, és ez megnyugtató érzés. Jó dolog hát bakterkedni alszegen és felszegen, vagyis hogy közhasznúságunk nyilvánvaló. Sajnos, leányt se lopnak manapság, mint akkor, amikor hosszú bütykös akáckaróval kellett volna őriznünk a gróf Kornis-hagyatékot, de nem őriztük, mert láttunk holdvilágban szép leányt kendervászon pendelyből kivetközni, ami csak az élvezkedés plebejusi része volt, mert később gyakran hallottunk a Recsegő panzióból képes visításokat ismétlődni késő esteken és szép hajnalokon, amikor Ghica bácsi, a panziótulajdonos a Pruton túlról dzsippel fuvarozta a moldáviai vörösbort, és a dobozokkal szemnek elfogadható kurvákat épített körül. Oleggel nagyon is örülünk, hogy az ünnepeket követő éjszakán esik ránk a sor, úgyhogy Szent Szilveszter az ünnep nemzetközi öröméből és internacionális hulladékából nekünk is juttat valamit, és ha a Recsegő panzió környékén járunk, dobok a tűzre, ilyenkor nem csak kimerült sikoltásokból részesülünk úgy hajnali fél négy felé. Ha csak egy félig kiürített, eredeti Zwack Unicum esik le, akkor is megéri tömni a kazánt nyers hasábfával este nyolctól

reggel hatig, és még a panzió asztalain maradt kacsamájról, pisztrángról és a félig otthagytottan kimúló Törley pezsgőről nem is beszéltünk.

Tudjuk, a szilveszter utáni éjszakák sötétek és közönségesek, feltéve, ha nincs mínusz húsz alatti fagy, mert ha mínusz 21-ben kell nekünk meglesnünk a szalonnára, fagyos kolbászra eljáró zshiványt, akkor könnyű dolgunk van, ilyen tömény hidegben tiszta az ég, recsegnek a csillagok, tele a völgy holdfénnel, és talán a halál mozgása is jobban követhető. Látom, Oleg most laza, viszont tudom, hogy miután a havaslepényi telepen turkáló cigányok halott csecsemőre találtak, azóta szigorúan és nagy szakmai körültekintéssel vizsgálja át a villák és házak elé kirakott kukákat. Belekotor a zsákokba, sőt, ha valamiről gyanút fog, szól a segédnek, hogy, Gyula, kiönteni, vagy ha nem, veszi a könyékig érő gumikesztyűt, ő maga belenyúl a zsákba, úgy forgatja a szemét, mint ahogyan Gaál úr, a beondózó és állat-egészségügyi technikus szokta, amikor a vemhes tehén valagába könyékig belenyúlva kutakodik, és idő előtt meg tudja mondani, bika lesz vagy üsző.

A k...a életbe, mondja Oleg, ha észleli, hogy a hulladék egyáltalán nem szelektív, de akkor is k...aéletezik, amikor Gyulával kiönteti a szemetet, s visszarakatja nagyon helyesen, ha az intézkedés mégsem indokolt. Nézi, hogy semmi se maradjon, mert Gyula szemetet hagyni nagyon is hajlamos. Egyszer egy ilyen vizsgálódás során talál a kuka mellett egy kutyakölyköt, csúnyát, korcsot, úgy tépi le a szuka emlőjéről, vinnyogni vinnyog rendesen, azt mondja, viszi, jó lesz a grófnőnek, mert úriasszonyt kutya nélkül

nehéz elképzelni. Mindösszesen annyiban téved, hogy Elíz néninek nincs grófi címe, hanem csak bárói titulusa van, de hát Oleg Moldvából jött fiú, mit tudja, hogy mi volt. Az az igazság, hogy Elíz néni a báró Janicsay család utolsó élő emléke, eleven szobor, feltéve, ha leszáll a talapzatról, de leszáll, naponta megjárja a kúria kertjét, elmegy hátra a családi kriptákhoz beszélgetni a felmenőkkel. Tudjuk, nem tud már ártani a völgy proletáriátusának, hiába mondták, amikor visszajött a kastélyba, hogy, né, visszatért a burzsoázia, mert az öregasszony a kastély udvarán mindösszesen átmeneti árnyék, amit végül aztán a hullt száraz lomb felszív, mert a matuzsálem juharfák ontják magukról a sárgult levelet. Két szentimentális alkat jár oda szelfizni, és nem csak.

Hogy a kölyök mennyire lett jó a bárónőnek, bizonyítja az, hogy ma már mindenki egyenrangú a kastélyban, sőt, az eb, bár vérvonal szerint meg nem érdemelten, a Mária Klementina nevet kapta, és csoda, nem csoda, a szerint viselkedik, úgyhogy, amint látjuk, az előkelőséget a halál is tiszteletben tartja vagy éppenséggel megveti. És abban is van valami, hogy a halál a szemeteseket is elkerüli, s nem fog rajtuk az átok.

Életemben sok mindent hallok, mert mire való egy panzió, ha nem arra, hogy halljak. Mindenesetre újdonságként hatott nemrég, ami egyébként állandóan mondva van Olegnek: hogy a kénsav rágná le az összes karodat, miért hagyod itt a szemetemet? Ezt Fagyal bácsi mondja, aki megint csak nem gyűjt szelektíven. Eddig pokolvarozni szokott, de rájőve, hogy olyasmit teljesen fölösleges, mert ilyenszerű át-

kokra idővel immunis lesz az ember, hát még a szemetes, abbahagyta. Ha belegondolok, Fagyal bácsi átka azért nem egészen életszerű, savazni mifelénk aligha szokás, nem is tudom, ezt a vadiúj képletet Fagyal bácsi honnan szerzi be, mert az Állami Vasutaktól és nem a vegyi művektől kényszernyugdíjazták, miután furunkulusokból átváltott maradandó betegséget szerzett. Mondom, Fagyal bácsi átkozódása szerintem teljesen hatástalan ahhoz képest, amit Nagyjózsi néni a völgy alsó fertályában nagy szájjal folytat. Nagyjózsi néni korábban csak k... aanyázott, nyavalyázni nagyon is ritkán nyavalyázott, de mióta azt mondja, hogy, Oleg, a hepatitis álljon beléd, a megszólított messze elkerüli az asszony zsákjait, viheti a patak partjára, jobb helyet Nagyjózsi néni sem tud.

Hogy mi van? Csütörtök hajnal van, virrad. Eddig szerdán volt szokás fenézni, k...aanyázni, ritkábban nyavalyázni, de a szemetesek programot váltottak, a völgyben csütörtökön hordják el a háztáji hulladékot, ennek ellenére sem módosult semmit Fagyal bácsi nyelvi készlete, Nagyjózsi néni csütörtökön is hepatist emleget. Persze tudom, nagy méreg. Az, hogy Fagyal bácsi egyet-kettőt kénsavazik, még nem a világvége, de miután negyedszer süti el, az ember odafigyel. Mondom, csütörtök hajnal van, fagyos, a háztáji már néhol kint a kapu előtt hőmérsékletet vált, de ez még nem minden, mert ott van a tetves, rohadt eb, amit közönségesen háromlábúnak nevezünk. Háromlábúnak, mert a negyediket csapda szakítja le, a bal oldali hátsót, pedig a csapda nem is neki, hanem a halálnak állítatott Fagyal bácsi udvarának hátsó, mondjam úgy,

vadkároktól veszélyeztetett fertályán. Azóta a csonkított eb, szerintem teljesen jogosan, eljár Fagyal bácsihoz, előbb feltépi a hulladékos zsákokat, felzabálja a csontokat, szétteríti a szemetet, végül felemeli a lábát, a bal oldali hátsót, a csonkítottat, hogy mindezt Fagyal bácsi lássa. Ahhoz már nekem sincs szavam, hogy jó ideje a törperőzsa éppen hogy csak vegetál, se bimbó, se rózsza.

Amikor a Recsegő panzió teraszán ülök fél gyomorkeserűvel, és látom, hogy jön a szemetes, vagyis hogy villog a hulladékot begyűjtő autó reflektora, és hátul a lépcsőn áll két alak, mindjárt tudom, az egyikük Oleg, a főnök lesz, fél kézzel fogózkodik, másik kezével integet, hát persze hogy a visszapillantó tükörnek int, technikai kommunikáció, csak akarni kell, a szemetes jelnyelv is szépen kialakul. A fiúk behunyt szemmel tudják, mi a teendő, a gépies mozdulatokban van nagy rutin. Én vinnék mindent, mondja a múltkor Oleg, csak hogy nekünk is parancsolnak, hogy ha szelektív, akkor legyen szelektív. Ghica bácsi érti, azazhogy megérti az alapokat, hogy szelektíven kell gyűjteni, de már nincs idege meggyőzni, rendre utasítani a nyaralókat, ha ők nem akarnak szelektíven. Már ekkor foglalkoztat a gondolat, hogy ha a főszemetes csakugyan nem közönséges szemetes, hanem hivatalos papír szerint is hulladékbegyűjtő, akkor én miért ne lehetnék az, mert bosszankodva látom, hogy a hulladékbegyűjtővel még Ghica bácsi is rendesen beszél, nem úgy, mint a fűtővel.

Szóval ott állunk a kastély venyigével sűrűn befutott kovácsoltvas kapuja előtt, látjuk, hogy az ablakon leskelődik Mária Klementina, tépi le a horgolt

függönyt az ablakról. Oleg azt mondja, azért teszi az eb, mert lát minket, pontosabban minket lát a kastély előtt megvirradni.

Milyen furcsa és szokatlan kastélyszemétről beszélni, mert az mitől más...

Azért más, mert az Elíz nénié. Neki is van szemete, bármilyen furcsa, hogy a bárónőnek is van szemete. Akinek háza van, pórnépi háza vagy kastélya, ott lennie kell szemétnek, még akkor is, ha tulajdonképpen nem is szemét az. Meséli továbbá, amikor Elíz néni visszajött a kastélyba, ezt-azt kitett a kapu elé, bár nem kellett volna kitennie, mert később sokáig kereste, és mondta a magáét, hogy nincs már a helyén az ő öreg, gyatra, leszázalékolt feje, nincs bizony. Pedig ott van szépen a helyén, selymes hajú, hófehér feje nagyon is a helyén van, ezüstösen megvillan, ha látom a kastélykertben sétálni. Azt is tudom, hogy korábban másként volt, a szemetesek körében fellépett a versenyszellem, mert ment a szóbeszéd, hogy Elíz néni fejét elhagyta az ész, nem tudja, mit csinál, van, amikor jócskán kipakol. Rejtelem, sejtelem, fantázia, abból van Olegnek és Gyulának, de hát a főnök a szemeteseknél is főnök, övé az első belenyúlási jog. Ehhez pedig a bárónő kell, nem akármilyen pórvéri asszonyság, olyan pórvéri, mint Mária Klementina. Mert a pórvéri asszonyság a háztájin kívül mitől lenne képes megválni, hát persze hogy semmitől. Százszor is meggondolja, mit tesz ki. A bárónőnek aranyfoga van, nemesfém karperece, ezüst medalionon a család címere, ki tudja, mi...

Eliz néninek korábban nagy pakkokat hozott a posta, rendszerint ott adták fel, ahová csak a képzelet jut el, plá-

ne, ha szemetesé a képzelet. Frankfurti, göteborgi, ritkábban párizsi pecsétekkel ellátott dobozokat tett ki a kastély kapujába, hadd vigyék. Ilyenkor azt mondta Olegnek, várjon kicsikém, egy kávé csak. A főszemetes azóta sem hisz a fülének, minthogy nem hisz ennek a világnak, azért néz bele a kukákba. Akkor sem hitt a szemének, amikor elnézte a kastély homlokzatán álló, kör alakú vakablakot, ahol hajdan a család címere állt, de leverték, csak a bronz nyoma maradt meg, az is kopottan. Olyan, mondja, mint egy feldobott óriási pénzérme, ami megállt valahol, gondolkozik, essen vagy ne essen, de inkább nem.

Mostanában nem bontja fel senki a kastély zsákjait, miután nem szaladnak be Frankfurtból, Göteborgból és elvéve Párizsból postapecsétekkel ellátott csomagok. Jönnek ezek a lebarapult, csupa izom emberek, kezükön kesztyűvel, fogják a bárónő zsákjait, jó rutinnal, mint a semmit, dobják fel az autóba. Persze, a kastély vasrácsos kapuja előtt azért Oleg összenéz Gyulával, mehet vagy nem mehet, pedig már régóta megy anélkül, hogy zsákot bontanának, de azért valami mindig ott moco-rog az emberben. Minek megbontani, tegnap is fagyos lombohullást sepezt a grófnő a kastély kertjében. Oleg általában azt inti Gyulának, dobjad fel, vagyis a főnök jön a zsargonnal: mehet a levesbe.

Nem tudjuk, mi van, Mária Klementina lemege egészen alpariba, őrzöng a kastély ablakában, a függöny letépve. Nézzük, kitörne, de megnyugtató, hogy vasrács van az ablakon, elvégre hajdan elvonókúrás és szenvedélybetegeket kezeltek a Janicsaykastélyban. Fogd be a szád, mondja Oleg a kutyának, én csináltam úriasz-

Köveim

szonyt belőled! A kitett zsákba kötözött kastélykölyök hiába vinnyognak, ember el nem hiszi, hogy úri kutya kölyke olyan közönségesen tud vinnyogni, amihez a szemetes füle jócskán hozzászókkott. Egy óra, kettő, jön Oleg a zsargonnal: Gyula, mehet a levesbe.

Kivirrad. Hogy mit írjunk a jegyzőkönyvbe? Jelentjük, hogy szolgálati időnk alatt semmi különleges eseményt nem észleltünk azon kívül, hogy a bárónő kastélyának egyik utcára néző ablakának párkányán láttunk egy üres kávéscsészét, aminek aranyozott pere-

méből jó darabka hiányzik, mintha lenne harapva, holott kérdésünkre Elíz néni azt állítja, hogy nem csorbán, hanem ép csészével kedveskedett a halálnak. Megjegyeznénk még, hogy a csorbulás mentén vékony, majdhogynem elkenődött vörös folt látható, amiről csak feltételezni tudjuk, hogy halálvér, amit a rohadék a csésze szájának leharapása után hagyott ott.

Javasolnánk még megvizsgálni Mária Klementinát, elaltatni esetleg, mert sejtésünk szerint teljesen megveszett.